

Keuzeblok Seksuologie Psychologie 2008-2009

Ellen de Groot en Aart Beekman
Blokdocenten en cursuscoördinatoren

Afdeling Psychosomatische
gynaecologie en seksuologie LUMC

Opzet keuzeblok

- Verschillende gastdocenten met specifieke expertise ten aanzien van verschillende gebieden binnen de seksuologie

Opzet keuzeblok

- Literatuur en huiswerkopdrachten etc. staat allemaal op Blackboard
- Voor en na ieder college kijken op Blackboard voor verdere opdrachten

Colleges inhoud en data

- 03/2 Inleiding en geschiedenis van de seksuologie, Ellen de Groot
- 06/2 Seksuele levensloop en vorming van de seksuele identiteit , Aart Beekman en Rudolf Steinberger
- 10/2 Anatomie en fysiologie van de seksualiteit, Philomeen Weijnenborg en Henk Elsevier

Overige colleges inhoud en data

- 17/2 Seksuele disfuncties bij vrouwen
Ellen de Groot
- 03/3 Seksuele disfuncties bij mannen
Aart Beekman
- 06/3 Parafilia en Genderdysforie
Aart Beekman en Anne Breways (VU, Genderteam)
Let op in het Gorleus!

Overige colleges inhoud en data

- 10/3 Wetenschappelijk seksuologisch onderzoek
Stephanie Both en Moniek ter Kuile
- 17/3 Seksueel geweld, slachtoffers en daders
Ellen de Groot en Jan Hendriks (De Waag)

Overzicht van het terrein van de seksuologie

Keuzeblok Seksuologie
Bachelor Psychologie 2009

Seksualiteit

- Wat zijn je eerste associaties bij het woord seksualiteit?
- Schrijf deze voor jezelf op

Vergelijk met je buurman/buurvrouw

- Zijn er verschillen ?
- Zijn er overeenkomsten?

Seksualiteit beslaat een groot terrein

- Gedrag
- Gevoelens
- Cognities
- Relaties
- Genderidentiteit, genderrol
- Seksuele voorkeur: homo/ hetero of biseksualiteit
- Seksueel misbruik, SOA's
- Seksuele problemen
- Afwijkende voorkeuren: parafilia
- voortplanting

World Health Organization(WHO)

- Sexuality is a central aspect of human being throughout life and encompasses sex, gender identities and roles, sexual orientation, eroticism, pleasure, intimacy and reproduction.

Seksuologie

- Bestudeert alle voorgenoemde aspecten van seksualiteit.
- Is de wetenschappelijke interdisciplinaire studie van seksualiteit

De betekenis van seks

- Relatie

Verbinding van individuen
Intimiteit
Bevestiging mens- vrouw – man zijn

- Recreatie

Genot, Seksuele Opwinding
Ontspanning,
Stress vermindering, pijnvermindering
Slaapmiddel
Omgaan met emoties

- Procreatie

Fertiliteit

Intimiteit/contact

Sterke seksuele opwinding

SEKSUALITEIT IS TIJDS- EN CULTUUR GEBONDEN

- Waarden en normen spelen een grote rol in hoe men aankijkt tegen seksueel gedrag, verlangens en ook problemen.
- Seksualiteit kent ook een aantal objectiveerbare aspecten

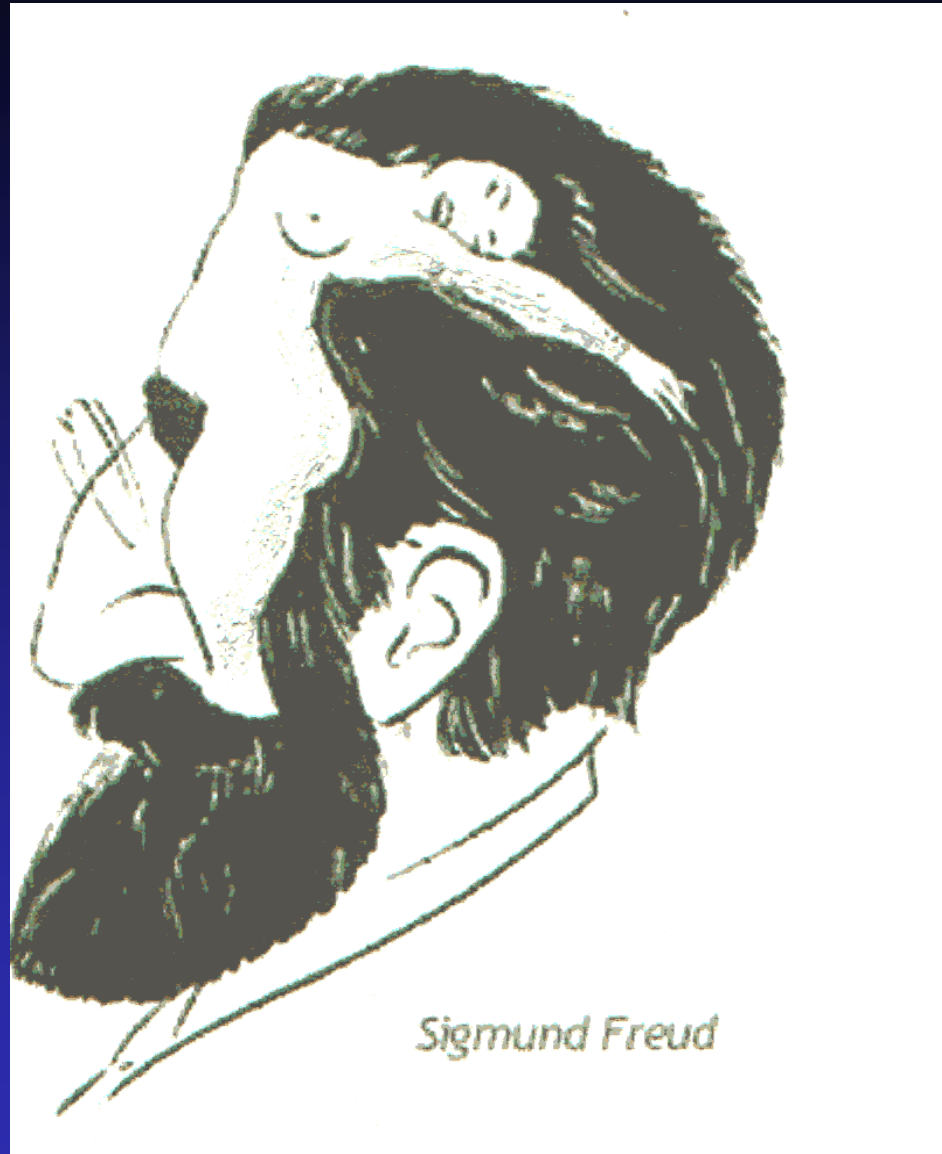
- Tissot (1766):
Onania, a treatment upon the disorders produced by masturbation.

- Heiman & Lopiccolo (1988):
Directed masturbation, an effective treatment for lifelong female orgasmic disorder

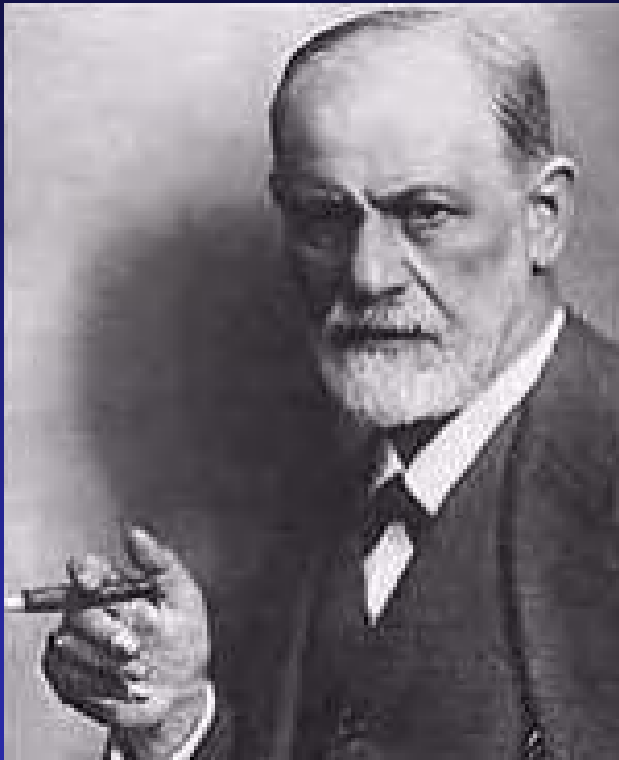
Geschiedenis van de seksuologie

Keuzeblok Seksuologie
Bachelor Psychologie 2009

Sigmund Freud

Freud

- Eerste die een overgang maakte naar een wetenschappelijke bestudering van seksualiteit

Freuds drifttheorie

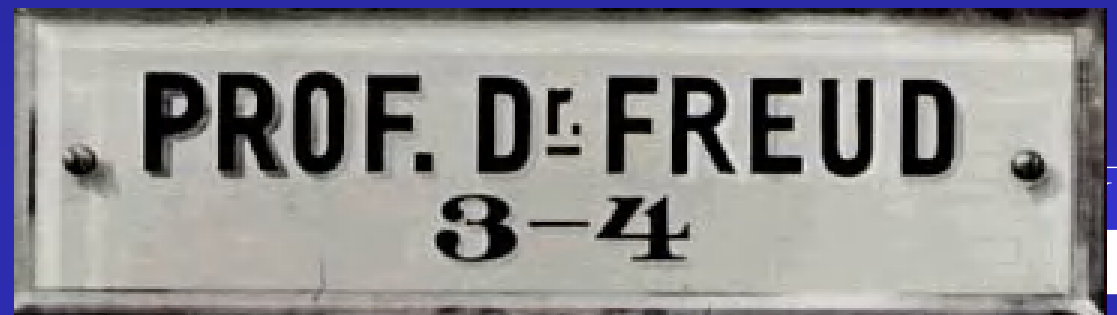
- Seksueel verlangen is een biologische drift.
- De drift wordt gevoed vanuit een seksueel instinct
- Men werd geacht die drift te beheersen
- Freud noemde het sublimeren

EEN CONSTANTE KRACHT

“Een instinct onderscheidt zich van een stimulus door het feit dat het voortkomt uit bronnen van stimulatie in het lichaam,

en dat het werkzaam is als een constante kracht

en dat het subject het niet kan vermijden door te vluchten, zoals dat mogelijk is bij een externe stimulus”

DRIFT MODEL:

‘Je hebt seks omdat je zin hebt’

Volwassen vrouwelijke seksualiteit

- Het seksueel genot verplaatst van de clitoris naar de vagina.
- Een gezonde vrouw ervaart een vaginaal orgasme
- Wanneer er slechts sprake is van een clitoraal orgasme, is dit een teken van fixatie en intra psychische problemen

Marie Bonaparte

- Analysant van Freud
- Kon niet vaginaal klaarkomen, ondanks de jarenlange analyse bij Freud

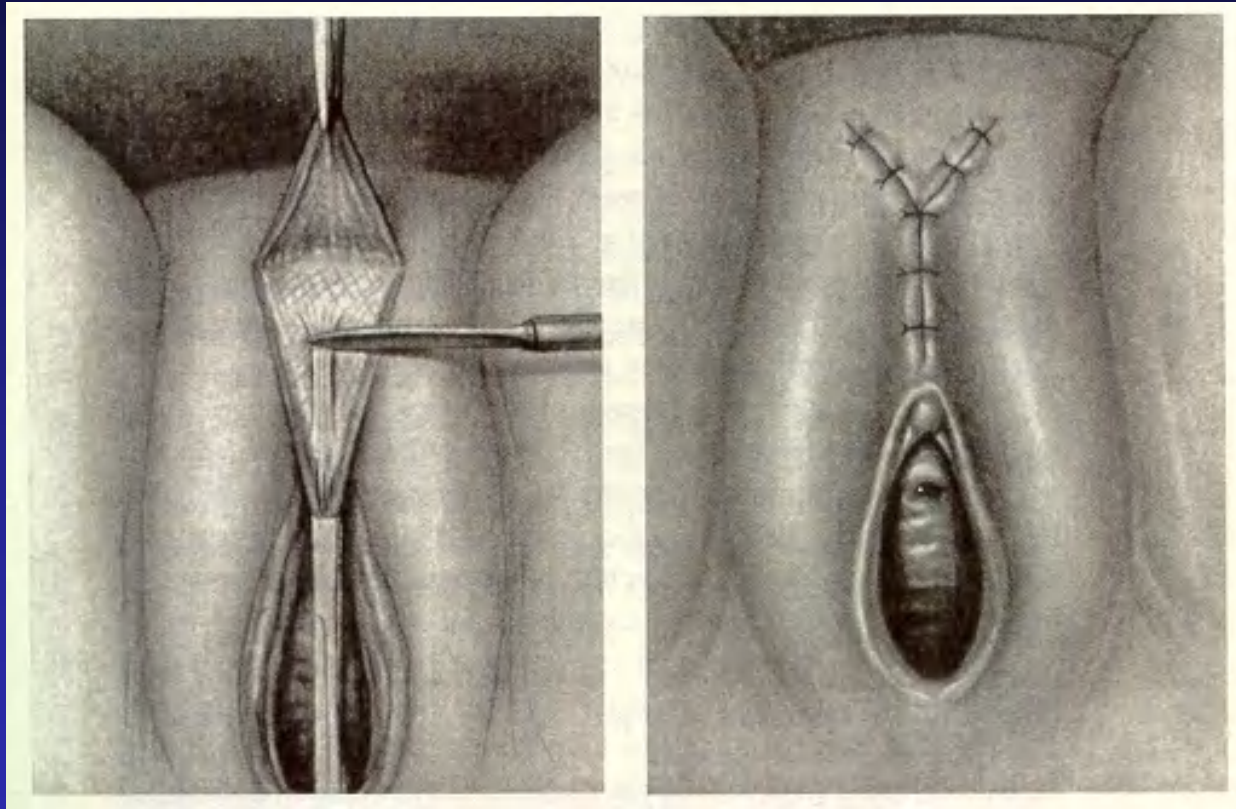

- Onderzoek naar afstand clitoris en urethra
200 vrouwen variaties van 1,25 tot 3,5 cm

Afstand clitoris uitgang urethra in te delen in 3 groepen

1. Paraclitoridie $< 2,5$ cm
2. Mesoclitoridie = $2,5$ cm
3. Teleclitoridie $> 2,5$ cm

Clitorisverplaatsing Haldan

Uit: De oorsprong van de wereld, J. Drenth

Begin 1900 vooral Duitse psychiaters

- Kraft–Ebing: Classificatie van de perversies
- Bloch: Methoden en inzichten moeten aansluiten op natuur- en cultuurwetenschappelijke inzichten.
- Hirschfeld: Institut Fur Sexualwissenschaft
 - onderzoek
 - preventie
 - hulpverleningscentrum
(vernietigd door de Nazi's)

Thema's in de eerste 30 jaar van de 20e eeuw

- Noodzaak van wetenschappelijk onderzoek
- Een casuïstische klinische methodologie
- Geloof in een universeel seksueel instinct
- Afwijkingen zijn het resultaat van een ziekte en dienen behandeld te worden door een medicus

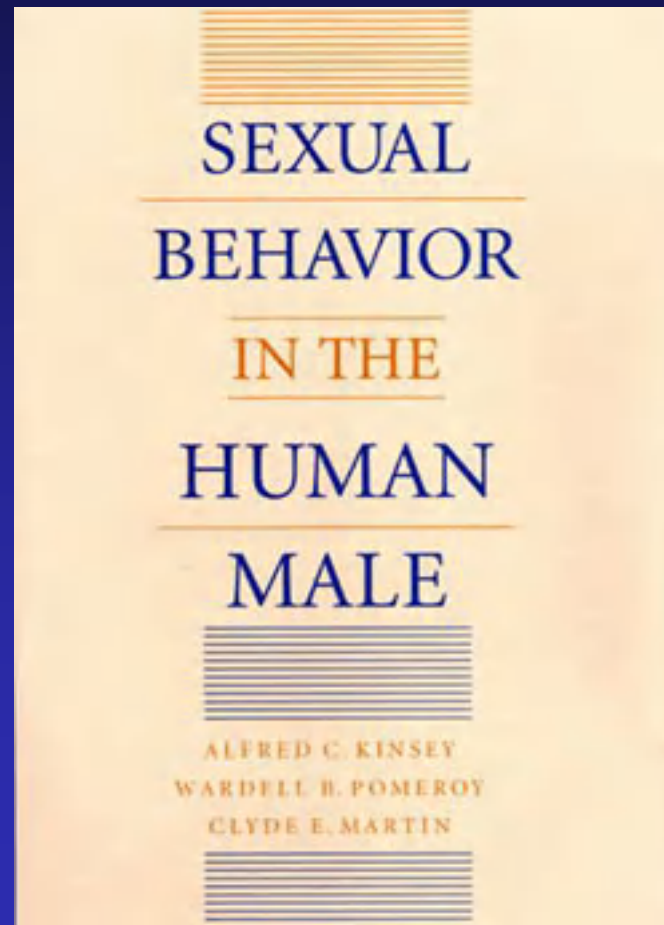
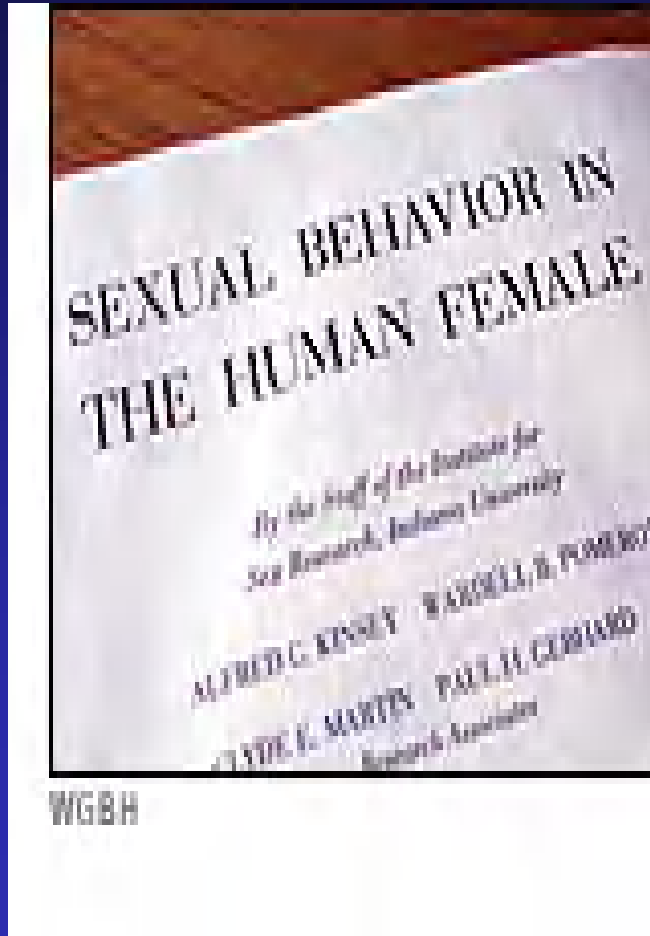
Na WO II leidende rol voor de VS

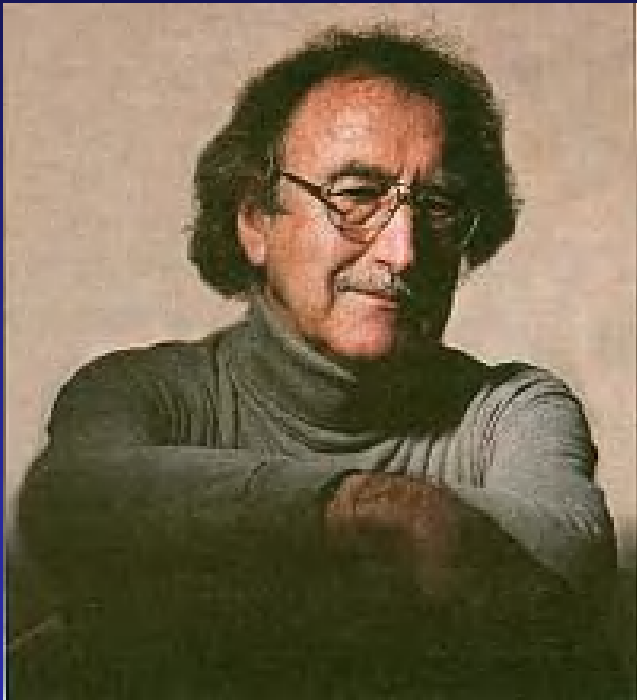
Alfred Kinsey, (zoöloog)
Institute for Sex Research
(1947)

– "cursus voor gehuwden"
voor studenten

16.000 interviews van 2 uur bij mannen en vrouwen
Verwerkt in boeken: Sexual behavior in the human
male / female

John Money (jaren 50)

- Studie naar de ontwikkeling van genderidentiteit bij kinderen
- “Man and woman, boy and girl” (1972)
- kernthema: sekse, gender en genderverschillen

Controverse Nature - Nurture

- Tweeling (jongens) waarvan bij 1de besnijdenis verkeerd afliep.
- Dit jongetje werd “omgebouwd” tot meisje en lange tijd als een meisje opgevoed.
- Ultieme bewijs dat nurture de essentiële factor zou zijn in je genderidentiteit.

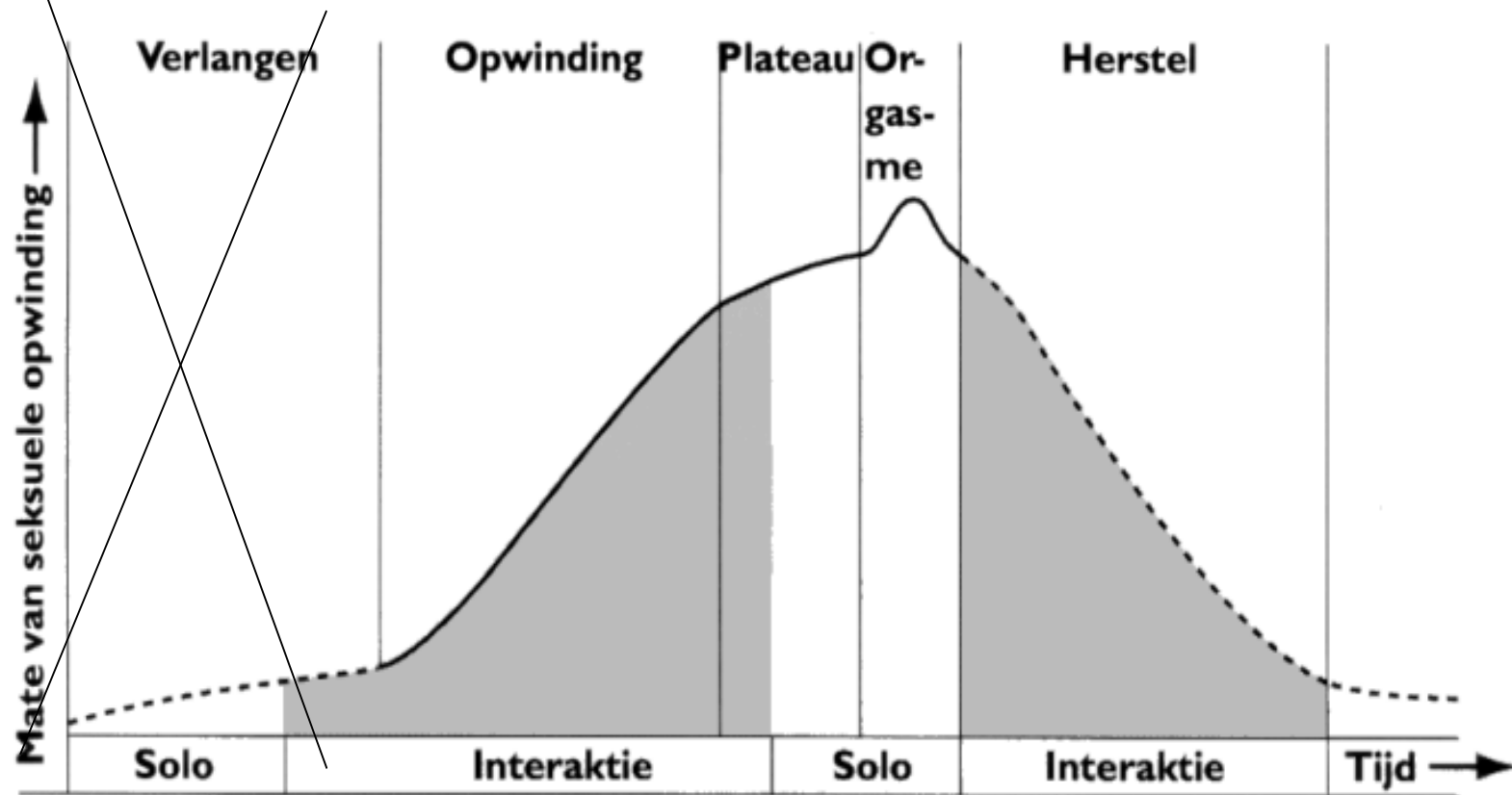
Masters en Johnson (jaren 60 en 70)

- Deden als eerste psychofysiologische laboratorium onderzoek
- “Human sexual respons cycle”

Seksuele responscyclus

Figuur 1: Grafische voorstelling van de seksuele opwinding die mensen doormaken tijdens verschillende fasen van seksuele activiteit.

Masters en Johnson 1966

- Basis voor nieuwe behandeling voor seksuele dysfuncties

Sekstherapie op gedragstherapeutische basis

- Dmv. gedragsopdrachten 'de natuurlijke seksuele respons' weer laten optreden in 3 stappen:
 1. niet genitaal strelen
 2. strelen met genitale delen (sensate focus)
 3. coïtushouding en beweging
- Twee weken intern, dagelijkse sessies
- Altijd paren, soms voor de mannen surrogaatpartners

Helen Singer Kaplan

- Toevoeging van het klinisch belangrijke begrip fase van het verlangen
- Integratie van psychodynamische zienswijze met de gedragstherapie

(1974)

DSM III: American Psychiatric Association

- Homoseksualiteit is niet langer een "mental disorder"
 - 58% voor het afschaffen
 - 38% tegen afschaffing
 - 4 % onthoudingen van stemming

Kernthema's in de seksuologie tot 1973

- Seks is een biologische functie, die door cultuur geïnhibeerd of gefaciliteerd wordt
- Seksueel normaal= seks tussen instemmende partners
- Er zijn verschillende dimensies aan seks te onderscheiden
 - gedrag, gender, seksuele oriëntatie, seksuele respons
- Bestudering vereist empirische methodologie en een interdisciplinaire benadering

Constructivisme 1973 tot 2000

- Gagnon en Simon: Sexual conduct: The social sources of human sexuality (1973)
- Seksueel gedrag is sociaal rolgedrag, dat dmv cultureel bepaalde scripts tot stand wordt gebracht
- Script is een scenario dat een situatie als seksueel definieert, dat de actoren benoemd en hun rollen voorschrijft.

Scriptidee onderscheidt 2 dimensies

- Een interpersoonlijke, waardoor mensen seksueel met elkaar om kunnen gaan
- Intrapsychische, waardoor een persoon een psychologische interpretatie heeft van seksualiteit, een schema en bepaald seksueel gedrag nastreeft (Lovemap)

Seksueel gedrag

- Sociaal gemaakte betekenisgeving aan biologische (opwindings-) mogelijkheden

Lonnie Barbach

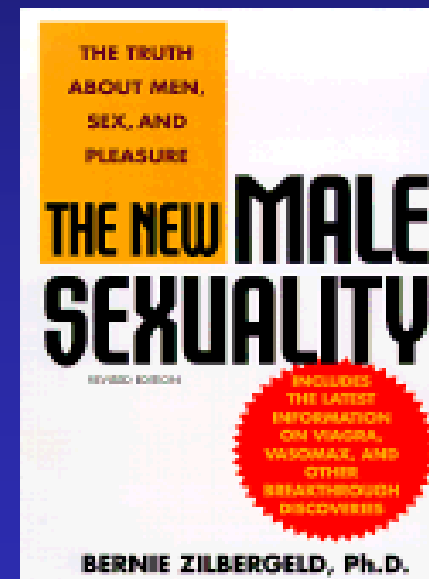
- Groepstherapie voor vrouwen met orgasmenproblematiek (1974)

Zilbergeld

- Groepen voor mannen met seksuele disfuncties

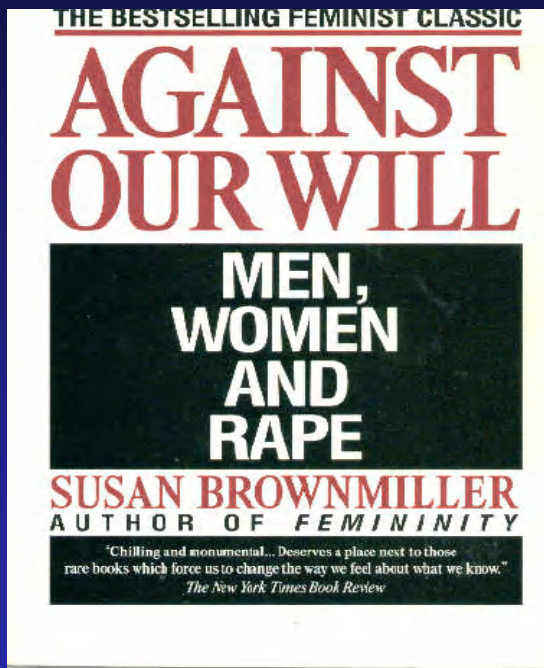
Mythen (Mannen)

- Alle mannen willen maar een ding
- Mannen hebben altijd zin in seks
- Als een man eenmaal opgewonden is verliest hij zijn zelfbeheersing en is hij niet meer verantwoordelijk voor zijn daden
- Hoe sneller een man klaarkomt hoe mannelijker hij is.
- Hoe groter de penis hoe meer genot voor de vrouw
- Seks is alleen goed als de partners tegelijkertijd hun orgasme hebben

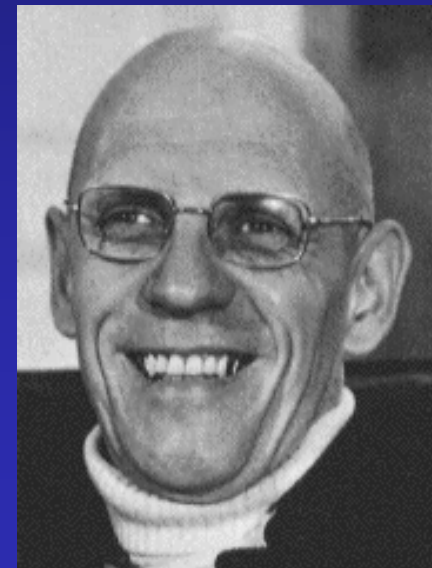
Mythen (vrouwen)

- Als een vrouw een orgasme heeft kan zij alle beheersing verliezen
- Een vrouw mag niet laten merken wat ze wil, ze mag bijv. niet klagen over een tekort voorspel
- Een vrouw mag nooit toegeven dat ze iets van seks afweet
- De ontmaagding gaat altijd met veel pijn en bloedverlies gepaard
- Seks moet altijd spontaan en natuurlijk gaan

Brownmiller en Foucault

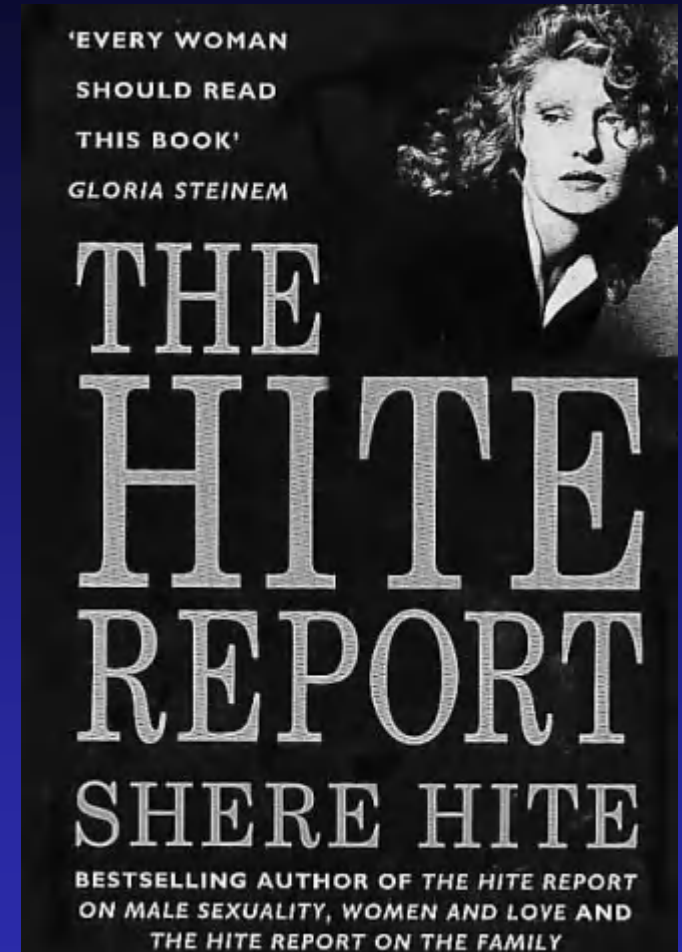
- nadruk op machtsmechanismen binnen de seksualiteit

Shere Hite

- Bij haar staat voorop het thema normaal/abnormaal

t

Toenemend invloed van de biomedische benadering van seksualiteit

- Medicalisering behandeling seksuele disfuncties
- Evolutionair psychologische benadering: Functie van seks is reproductie, mannen onbepaald en vrouwen zullen dus terughoudender moeten zijn
- Toename aandacht psycho-fysiologische processen bij vrouwen

Zoeken naar een evenwicht in de bio-psycho-sociale benadering

Bio-psycho-sociaal Model

